

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/4 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/4 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/4 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 5 cr.
a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate, se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază
Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc pe acțiun

După visita împărătească.

Între fanfare de bucurie, în sunetul muzicilor și al aclamațiilor militarești, pe străzi bogat decorate și printr-o veritabilă pădure de steaguri austriace, ungurești și românești Împăratul Francisc Iosif I. a venit în România, ca să facă o vizită statului și Regelui nostru.

Populațiunea țării la rindul său a manifestat un neobișnuit interes pentru această extraordinară, și pentru statul nostru la ori-ce cas onorifică vizită, și au primit pe Augustul oaspe cu o perfectă bunăcuviință și cu impunătoare demnitate.

Poporul românesc a ținut să dea și a dat o elocuentă probă despre gradul său înaintat de cultură și despre sentimentele sale ospitaliere.

Ca multe alte afaceri politice așa și visita Împăratului Francisc Iosif a dat naștere la diferite interpretări și coniecturi, atât la noi în țară cât și în străinătate.

Urma va dovedi, care din aceste interpretări s'a apropiat mai mult de fondul politic al actualei situații în legătură cu aceasta: de cauzele și scopul adevărat al viziței imperiale.

La ori-și-ce cas un lucru ni-se pare cert, această vizită nu putea fi numai un simplu act de curtoisie față cu șeful statului nostru.

Actuala atmosferă politică în Sud-Vestul Europei nu e de loc de natură, ca șefii statelor direct interesate în desvoltarea acestei părți a continentului nostru să se poată mărgini la platonicești manifestări de politețe.

Nu s'a ascut încă bine cerneala pe gazetele apuse, care mai ieri-alaltăieri se perdeau în lungi și profunde aprecieri în privința pretenșiei confederațiuni slave în Orient.

Adevărul e, că influența Austro-Ungariei asupra câtorva dintre statele balcanice a scăzut în mod foarte simțitor în timpurile din urmă, mai ales că imperiul vecin nu s'a bucurat nici-odată de simpatie la popoarele din Peninsula Balcanică, ear' influența despre care e vorba, nu pute trece nici-odată dincolo de sferile oficiale.

În schimb însă aceste state slave s'au apropiat tot mai mult de „Soarele dela Nord”.

Că în urma acestei deviațiuni a trambanilor de odinioară ai Austro-Ungariei în Orient România apare, trebuie să apară diplomaților dela Viena în dimensiuni mai mari și mai marcante — aceasta în definitiv nu este, decât efectul firesc al golităților subite, ce s'a produs pentru Austro-Ungaria în Orient, în urma schimbării de front ce s'a operat acolo.

Acest *horror vacui* a făcut, că valoarea fortificațiilor și a armatei noastre s'a ridicat mult în combinațiunile diplomației austro-ungare.

Munca atâtor generațiuni înțelepte, patriotice și pline de energie a reușit în sfârșit să facă din modeste principate dunărene de odinioară, nu numai un stat european, ci un factor politic de o reală importanță pentru politica orientală a marilor puteri.

Asupra acestui punct nu mai incăpe discuție. Tot așa nu mai incăpe nici o îndoielă, că importanța de căpetenie a viziței împărătești stă în strinsă legătură cu interesele întreitei alianțe.

Însă chestiunea care e azi pe buzele tuturor Românilor este de a se ști: dacă visita Monarhului fraților nostri de peste munți, pe pământul României, va avea sau nu vr'o influență reală și apreciazabilă asupra situațiunii lor naționale?

Firește, că imaginațiunea vie a unora dintre conaționalii nostri se perde cu drag în dulci iluzii și așteaptă acum o serioasă ameliorare a sorții poporului nostru din Transilvania și Ungaria.

Nu-i vorba, aceste iluzii ar avea, poate, o basă oare-care, dacă schimbarea situației Românilor de peste munți ar atrăna numai dela voiața Suveranului lor.

Din nefericire preponderanța maghiarismului a ajuns pentru întreaga monarhie habsburgică un pericol, pe care însă nimeni dintre bărbaii de stat ai Austro-Ungariei n'a cutezat măcar să încerce a-l reduce la proporțiuni mai puțin amenințătoare.

În legătură cu situația excepțional de favorabilă a Maghiarilor în cadrele dualismului nu trebuie să perdăm din vedere, că dela 1867 încoaie interesele naționale ale Maghiarilor joacă un rol mare și adese-ori determinant în politica orientală a Austro-Ungariei. Însă Austro-Ungaria face parte din tripla alianță, ear' creatorii acesteia au fost Bismarck și un Maghiar — contele Andrassy.

Fundamentul larg al prepotenței maghiare este dualismul, pentru-că el a creat din imperiul austriac de odinioară două state suverane: Austria și Ungaria, a căror legătură de drept public nu se întemeiază, decât pe două-trei afaceri politice comune.

Suveranitatea statului ungar exclude însă cu desăvârșire ori-și-ce ingerență a Austriei în afacerile interioare ale Ungariei, astfel Români au rămas până astăzi la discrețiunea maghiarismului.

Din partea sa Suveranul Austro-Ungariei ține cu sfințenie la forma actuală de stat a imperiului său și în special la constituțiunea Ungariei.

Cât timp însă va dăinui această situație, e peste putință ca chestiunea Românilor de peste munți să primească o soluțiune potrivită cu interesele lor de existență politică-națională.

O schimbare serioasă în aceste raporturi nu se poate închipui, decât atunci când Curtea și diplomația din Austro-Ungaria se vor fi conșinși, că interesele vitale ale întreg imperiului habsburgic și în mare parte interesele bine înțelese ale triplei alianțe reclamă cu necesitate ele-

mentară, că pozițiunea maghiarismului să fie „redușă la justa sa valoare”, — să fie redusă la proporțiuni firești, și astfel tuturor națiunilor din Austro-Ungaria actuală să li-se dea putința liberei lor dezvoltări politice și culturale după principiul egalității drepturilor.

Însă Viena și alianța întreită fac politică tipicament conservatoare.

Fiecare corp de armată își are deja direcția sa, fiecare gură de tun menirea sa.

Oamenii politici în ale căror mâni este depusă soarta națiunilor care alcătuiesc imperiul austro-ungar, vor cu ori-ce preț liniște, pentru-ca acest imperiu să apără puternic.

Cum crede cineva, că puterea Austro-Ungariei ar pute fi reală, când în întreg imperiul balanța justiției a rămas până în ziua de azi o expresie eufemistică, o vorbă goală?

Cine poate pune un deosebit preț pe tăria unui imperiu, a cărui populație se compune din deosebite națiuni, dintre cari unele sunt menținute cu forța armată în situații excepționale de privilegiate, ear' altele siluite a trăi o viață de heloți?

Ochii din Austria duc o luptă înverșunată în contra Germanilor, Rutenii din Galiția se războiesc cu Polonii, Slovenii cu Nemții și Italianii dela Sud, Croații, Slovaci, Sârbii și în fruntea lor Români duc de vre-o 50 de ani o luptă grea dar' necontenită în contra Maghiarilor și în aceste lupte toate patimile sunt deslănțuite.

Rezultatul pozitiv pe care-l putem constata astăzi în aceste lupte îndelungate are e expresie sinistă, și pentru bărbaii politici îngrozitoare: acest rezultat se numește ura de rase, ură surdă și infundată, dar' a cărei eventuală izbucnire într-o vreme de nevoie pentru imperiul vecin, are să treacă peste toate combinațiunile diplomației de cabinet.

Din nefericire pentru Români de peste munți și chiar pentru noi, cercurile politice dela Viena par a nu fi învățat nimic la Königgrätz și la Solferino.

Astăzi mai mult ca ori-și-când aceste cercuri politice par a avea oarece de schimbări serioase, care nu ar pute fi decât radicale, și astfel ele se mărginesc la mijloace paliative, cari toate au darul de a învenina din ce în ce mai mult raporturile popoarelor între sine.

În imperiul vecin arde un foc îngrozitor, ear' toată silința bărbailor de stat dela Viena a fost și este să stingă ici-colea schinte singuratică, dar' să se abțină de a stinge focul în sine.

Teama ne este, că diplomații de toată mână vor considera și visita împărătească la București ca un paliativ, teamă ne este, că își vor închipui, că acum focul luptei dintre Români și Unguri este stins.

Cercurile politice din Viena nu s'au distins nici-odată prin acte de energie, de aceea ar fi — credem noi — să ne facem iluzii deșerte dacă am aștepta acum,

mai ales acum, că aceste cercuri vor reuși a predispuce pe atotputernicii dela Budapesta să-și schimbe serios politica lor de stat.

Factorii din tripla alianță continuă a crede, că maghiarismul nu trebuie indispus, pentru-că „el constituie cel mai puternic stlp al triplei alianțe în monarhia habsburgică”, precum zicea mai deunăzi o gazetă berlineză.

Profundă eroare, evident. Dar' pentru-că se fie delaturată și pentru-ca lumea politică să fie pusă în pozițiune de a-și face alte convingeri, trebuie ca noi Români să dovedim prin scris, dar' mai ales prin fapte, că prepotența Maghiarilor este o primejdie generală. Mai ales Ungurii sunt aceia cari propagă știrea, că visita Împăratului Francisc Iosif la București nu ar avea altă importanță, decât să dovedească adversarilor triplei alianțe, că întreg poporul românesc de aici și de peste munți are să fie, în certe eventualități cu siguranță alături cu Ungurii și că deci toată chestiunea națională nu ar fi, decât un produs artificial al câtorva agitatori neastîmpărați.

Da, poporul român a primit cuvințios și cu demnitate pe Împăratul Francisc Iosif, pentru-că acest popor, ori-ce ar zice Ungurii, știe să facă o distincțiune (fie și numai teoretică) între Împăratul Austriei și Regele Ungariei.

Însă cauza principală pentru care Monarhul vecin a fost primit în România fără cel mai mic accent ostil, este de sigur faptul, că acest popor spera și speră, că această înaltă vizită are să fie mai mult decât o platonice distincțiune. Națiunile cer în ziua de astăzi pentru atitudinea lor politică, mai ales când e vorba de existența lor națională, garanții reale în direcția intereselor lor. Asemenea garanții așteaptă azi Români.

Poporul român a făcut o distincțiune între persoana M. S. Împăratului și între politica maghiară și de aceea credem, că și de aci înainte Români de peste munți și cei de aci vor continua să venerateze pe Împăratul Francisc Iosif și — să combată politica de maghiarizare.

(„Liga Română”).

Sibiu, 14 Oct. 1896.

Respectarea limbilor în armata austriacă. În dieta provincială a Austriei s'au făcut din mai multe părți grave impuneri guvernului, că limbile diferitelor naționalități din Austria sunt batjocorite și nerespicate în armată, ear' Welsersheimb, ministrul de războiu austriac, s'a văzut necesitat a face următoarele declarațiuni de mare însemnătate: „ministrul de războiu nu a suferit și nu va suferi, ca o limbă să fie mai mult ori mai puțin respectată în armată decât cealaltă, ci în privința aceasta se urmărește principiul respectării egale a tuturor limbilor și tuturor naționalităților. În toate școalele militare s'a introdus învățarea limbii materne a elevului ca studiu obligatoric, dar' pe lângă aceasta se cere, și e de absolută

necesitate, priceperea în parte și a limbii germane, ca limbă oficială a armatei. Zace în interesul armatei, ca din sinul ei să dispară ori-ce neînțelegeri naționalistice”.

Să nu uităm, că declarațiunile aceste le-a făcut ministrul de războiu austriac, — nu ministrul de hônezii din Ungaria.

Alegeri libere. Lui „Hazánk”

îi-se scriu din Viena lucruri revoltătoare. Între guvernul unguresc și ministrul comun de războiu decurg pertractări de natură, ca acesta din urmă să facă dispozițiunile cele mai severe, cu privire la mobilizarea armatei comune din incidentul alegerilor dietale. E vorba, că armata să fie folosită din partea guvernului nu numai în zilele de alegeri, pentru a împiedea cionirile eventuale între partide, ci chiar și înainte de alegeri, în măsura în care guvernul crede că e bine. Și fiindcă guvernul cere punerea la dispoziție a întregii armate, afacerea aparține la competența ministrului comun de războiu, care din a sa parte a declarat, că va mobiliza armata, dacă guvernul îi dă destule garanții, că municipiile vor restitui speșele ce se vor face cu dislocarea trupelor. Speșele acestea se vor urca la câteva sute de mii de florini.

Framoase prospecte, atât pentru alegători cât și pentru contribuenți!

Ne mișcăm! Clubul central al partidului național român în comitatul Aradului, în ședința dela 4 Octombrie st. n. a decis: „a se provoca imediat membrii externi ai clubului ca să constituie în fiecare cerc electoral comitete ceruiale electorale, care să susțină disciplina partidului în fața alegerilor și să anunțe alegătorilor de normativ pentru acțiunea electorală programul național și concluziunile conferențelor naționale de până aci”. Aducându-vă la cunoștință această hotărîre, vă rugăm respectuos, ca în conșlegere cu frunțașii din cercul d-voastră, devotați cauzei naționale, să vă constituiți astfel, ca să puteți avea și exercita toată puterea disciplinară și influența moralizatoare asupra întregului cerc electoral. Ear' despre constituire să ne avisați în cel mai scurt timp posibil. Arad, 5 Octombrie st. n. 1896. Cu deosebită stimă: V. Mangra m. p., vicepreșed. Traian Vătanu, m. p., notar.

Fugi mălăiu, că te taiu! Contele Károlyi Pista și-a desfășurat programul politic înaintea alegătorilor sei din cercul Careii-mari. A declarat, că numai ca deputat afară de ori-ce partid va intra în dietă. A tras apoi o stranie lecție partidului popular, pe care l-a declarat de „făt născut mort”, și ca de încheiere, a dat dovezi cele mai eclatante despre nemărginitul șovinism de care e pătuns. Eată ce a zis nobilul conte: „Alegătorii se stăruiască, ca totul să devină „maghiar” în țara aceasta. Să se constituie pretutindenea alegătorii în „kultur-egyleturi”, și se grijească, ca în Ungaria fiecare suflet de om, fără deosebire de rasă și lege, să vorbească ungurește, pentru-că

FOIȚA „TRIBUNEI”.

O vieață pentru o roșă.

— Schiță —
(Urmare și fine.)

Noaptea târziu hoțeste am sărit pârâzul, am intrat în grădina contelui, am spart ușa florăriei, am aprins o lumină și am tăiat trandafirii.

Dumnezeu știe cum am fost însă observat. Doi servitori cu ciomagale se luară după mine. Eu o luai la fugă, sărăfi pârâzul, dar' sărăfi greșit și-mi rupsei piciorul acesta care mi-e strîmb acum, și am rămas fără să mă pot mișca amețit la pământ. Servitorii, probabil neobservându-mă, au crezut că am scăpat și s'au întors înapoi.

Era iarnă aspră și ghea... și un frig grozav... Eu amețit am zăcut în frig pe zăpadă aproape până dimineața, când un om

afându-mă și recunoscându-mă m'a transportat acasă. Abia în ziua următoare m'au putut aduce la cunoștință, căci am fost de jumătate înghețat. Și din noaptea aceea petrecută pe zăpadă am căpătat o mulțime de moruri. În multe rînduri a fost aproape să mor. O! băreimi de aș fi murit...

Am zăcut așa vre-o jumătate de an. Când m'am reînsănătoșat și m'am ridicat din pat, din ficior frumos ce am fost, m'am văzut deodată așa cum mă vezi... neom, schilav, ca vai de mine.

Când am văzut ce am ajuns, am început să plîng și să blastăm. Gîndul m'a dus la Elvira, la care de atâtea-ori am cugetat pe patul de dureri...

Acum eram un neom. Elvira nu mai era pentru mine și eu nu mai eram pentru ea. Eu nici nu mai puteam gândi, ca ea să-și lege soarta și existența de mine, de un schilav.

Multă vreme m'am luptat cu aceste cugete, căci îmi iubiam marea, sincer mi-o iubiam, și simțeam cum mi-se va rupe inima

de dorul ei, când va trebui să-i zic veșnicul adio.

Dar' tocmai pentru-că o iubiam și doriam să o fac fericită — într-o zi după multă luptă sufletească, i-am scris și i-am retrimis inelul. Ea poate încă a auzit despre starea mea, mi-a retrimis și ea inelul meu...

Ea era liberă și eu eram liber. Cât am suferit de atunci nu-ți pot spune. Îndată-ce m'am făcut bine; am părăsit orașul meu natal, și am venit aici departe în orașul acesta, unde nimeni nu mă cunoaște, ca să nu o văd și să nu mă vadă mai mult nici ea....

Aici în sfârșit m'am învățat și supus sorții și mi-am fost câștigat prin resemnațiune liniștea....

Dar' în astă-seară... Ai văzut pe cei doi cari au intrat de braț în grădină? — continuă el repede abia șoptind, — ei bine, ea a fost, Elvira, el, poate bărbatul ei, probabil s'a măritat...

De aceea m'am tulburat așa tare văzându-i...

Întreg trecutul e viu înaintea mea, inima mi s'așfiată și-a pierdut liniștea căști-

gată... Am văzut-o din nou... Elvira, scumpa mea Elvira, e a altuia.

Și încep să plîng amăr. Voiam să-l mângai, dar' nu știam cum...

În sfârșit să liniști...

„Vei înțelege, domnule, — încep eu din nou, — că în orașul acesta eu nu mai pot sta.

De s'ar întâmpla să mă vadă, să mă recunoască?

D-zeule ce ar fi?! Nu, nu trebuie să mă vadă.

Lasă băreimi în inima ei să rămână chipul meu același care am fost odată, căci ea, de când am ajuns neom, nu m'a văzut nici-odată... Dar', trebuie să mă duc, unde ea se nu mă mai poată întâlni...

Adio, domnule — n'o să mă mai vezi nici-odată...”

Și se depărta repede, eu privii lung în urma lui și mă reîntorsei în grădină.

La o masă ședea Elvira cu soțul ei. Era veselă din cale afară...

Cât aș fi dorit să văd în inima acestei femei... Oare mai aduce-și aminte de... „schi-

lavul” ori l'a uitat, căci doar' și ea e... femeie...

La 2 zile după acestea treceam pe străzile pustii ale orașului.

Un car funebrel apără de odată într-o stradă și se îndreptă spre cimiter. Copârșeul era alb și simplu, și nimeni nu-l urma, numai cioclii înmormântători.

— „Pe cine duceți acolo”, — întrebai pe unul din cioclii.

— „Pe „schilavul”, domnule”, — îmi răspunde zimbînd ironic...

Îngălbinii... îmi veniră în minte cuvintele lui: „n'ai se mă mai vezi nici-odată”.

Încet și fără a zice un cuvînt îmi descoperi capul și urma carul mortual.

Și când l-au așezat în mormînt — nu știu cum mi-a venit și se rîd și să plîng!

Ce tragi-comedie — zisei în mine — o vieață sacrificată pentru o... roșă.

Emilian.

